

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника

(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

КРАЇНОЗНАВСТВО

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу
та економічного аналізу

Отенко І. П.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 28.08.2018 р.

Розробник(-и):

Отенко І.П., д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Булкіна І.А., к.е.н., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Країнознавство» спрямована на засвоєння студентам спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня теоретичних положень щодо стану та розвитку країн світу, що відіграють важливу роль у світовій економіці, розвитку їх міжнародного партнерства та особливостей в аспекті ведення бізнесу; а також оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання інтеграційних процесів у світовій економіці, аналіз та прогнозування розвитку міжнародного партнерства та його вплив на ведення міжнародного бізнесу.

Програма навчальної дисципліни «Країнознавство» включає один змістовий модуль та 7 тем для спеціальності 292 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», які охоплюють теоретичні питання та практичні аспекти реалізації міжнародних відносин у їх різноманітних проявах, дослідження регіональних аспектів розвитку країн світу та їх впливу на геополітичні процеси, а також особливості взаємодії держав на міжнародному рівні.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів базових знань і умінь здійснення комплексного країнознавчого аналізу у сфері міжнародного бізнесу.

Курс	1	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	семінарські, практичні	32
Самостійна робота		86
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
-	Теорія міжнародних відносин
	Міжнародні відносини та світова політика
	Міжнародні організації

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність надавати політико-географічну класифікацію регіонів і країн світу, визначити специфіку геополітичного становища окремих держав і регіонів світу, досліджувати особливості економічного розвитку регіонів і держав світу, надавати характеристику політичного устрою країн світу та	знати критерії класифікації країн і регіонів світу; головні фактори, що впливають на рівень розвитку економіки держави; основні етапи історії розвитку країн і регіонів світу; основні елементи соціально-економічної карти світу; основні елементи політико-правової карти

специфіку й тенденції розвитку правових систем різних країн світу.	світу;
	вміти визначати особливості економічного розвитку країни чи регіону світу; оцінювати геополітичне становище країни чи регіону у світі; характеризувати елементи політичної та правової системи країн і регіонів світу; аналізувати взаємозв'язок економічних, політико-правових і культурних факторів у розвитку держав і регіонів світу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи країнознавчих досліджень та особливості розвитку країн світу

Тема 1. Методологічні основи країнознавчих досліджень

1.1. Країнознавство як наука.

Об'єкт і предмет країнознавства. Закономірності та принципи країнознавства. Компаративний аналіз понять «держава» та «країна».

1.2. Сутність наукової систематизації та її інструменти в країнознавстві.

Основні поняття та терміни систематизації. Регіоналізація країн світу в країнознавстві.

1.3. Класифікації країн світу.

Класифікація країн світу за площею, чисельністю населення. Форми державного правління та устрою. Типи країн.

Тема 2. Геополітика, геостратегія та міжнародні організації

2.1. Просторово-територіальна організація країни

Простір та територія в країнознавстві, соціально-економічний простір. Властивості території. Склад території країн. Внутрішній поділ країн.

2.2. Міжнародні організації, геополітика та геостратегія.

Найважливіші та впливові міжнародні організації та об'єднання. Регіональні утворення. Країни-члени СНД: досягнення та порівняльний аналіз. Регіональне співробітництво.

2.3. Транснаціональні корпорації (ТНК).

Історія створення перших ТНК. Рейтинг найбільших ТНК, які керують економікою світу. Сфери економіки, в яких зосереджена більшість ТНК.

Тема 3. Країни Європи: економіка та міжнародне партнерство

3.1. ЄС та країни, що входять до ЄС.

Мета створення ЄС. Держави-члени ЄС. Компетенції ЄС. Політичний устрій та інститути ЄС. Шенгенська зона. Особливості працевлаштування та ведення бізнесу в країнах ЄС.

3.2. Країни, які не входять в ЄС

Розвиток та особливості країн, які не входять в ЄС. Країни-кандидати до вступу в ЄС. Зв'язки та міжнародна політика України.

3.3. Ключові країни Європи

Економіка та розвиток ключових країн Європи. Умови бізнес-середовища.

Тема 4. Азіатські економіки: особливості та розвиток

4.1. Економічний розвиток Азіатських країн.

Азіатське «економічне диво». Азіатська модель соціальної економіки.

4.2 Азіатський вектор розвитку інноваційної сфери

Інноваційна політика. Азіатський банк розвитку (АБР) та його країни-члени.

Інформаційні стратегії країн Азії.

4.3 Азіатський тигр

Економічний та інноваційний розвиток країн Азіатського тигру. Вплив Азіатського тигру на світову економіку та НТП.

Тема 5. Країни Африки: розвиток та перспективи

5.1. Особливості соціально-економічного розвитку країн Африки.

Соціальні та економічні проблеми регіонів. Сільське господарство та промисловість. Національні стратегії соціального захисту. Інноваційні механізми фінансування соціальної сфери.

5.2. Перспективи розвитку країн Африки.

Африка – найбільший регіон видобутку алмазів, нафті та інших природних копалин. Південна африканська республіка. Африканський регіон – зона для інвестування майбутнього.

5.3. Африканський союз та африканський банк розвитку.

Місія та завдання створення об'єднань. Напрями діяльності. Світове значення та вплив об'єднань Африки.

Тема 6. Розвиток країн Північної та Латинської Америки

6.1. Проблеми та перспективи розвитку США.

Фінансова та політична система США. Суперництво США та КНР. Зовнішньо-економічні зв'язки та експортно-імпортна діяльність США.

6.2. Інноваційний розвиток США.

США – головний гравець інноваційної арени. Силіконова долина та технологічні парки. Особливості наукового процесу в США. Структура наукового процесу у США.

6.3. Бізнес в США.

Особливості працевлаштування в США. Особливості ділової поведінки та спілкування в США.

6.4 Економічний розвиток Канади.

Ключові сфери економіки Канади. Особливості політичного устрою Канади.

6.5. Міжнародне партнерство Канади.

Партнерські відносини у світовому просторі. Членство в міжнародних організаціях. Відносини США та Канади

6.6. Особливості економічного розвитку країн Латинської Америки.

Історичні, соціальні, культурні та географічні особливості Латинської Америки. Склад країн Латинської Америки. Потенціал та перспективи розвитку країн Латинської Америки. Бразилія і БРІКС.

6.8. Міжнародна діяльність країн Латинської Америки.

Латинська Америка в сучасних міжнародних відносинах. Вплив країн Латинської

Америку на економіку світу.

6.9. Культурні та національні особливості Латинської Америки

Вплив національних та культурних особливостей на ділову комунікацію. Працевлаштування та ведення бізнесу.

Тема 7. Розвиток країн Австралії та Океанії

7.1. Австралія та Нова Зеландія

Пріоритетні напрями промисловості Австралії та Нової Зеландії. Австралійський союз. Ізольованість країн Австралії: перевага чи недолік. Вплив природно-географічних особливостей на промисловість кран регіону.

7.2. Економічний розвиток країн Океанії.

Список держав та залежних територій Океанії. Вплив географічних особливостей на економіку країн Океанії. Ключові галузі економіки країн Океанії.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік, – 60 балів).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять, презентації есе та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля		Практичні заняття	Перевірка есе	Фронтальне опитування	Індивідуальне завдання	Письмова контрольна робота	Усього	
Змістовий модуль 1.	Тема 1. Методологічні основи країнознавчих досліджень	2 тиждень	2				2	
	Тема 2. Геополітика, геостратегія та міжнародні організації	3 тиждень	2		1			3
		4 тиждень	2		1			3
	Тема 3. Країни Європи: економіка та міжнародне партнерство	5 тиждень	2		1			3
		6 тиждень	2		1		6	9
		7 тиждень	2		1			3
		8 тиждень	2		1			3
	Тема 4. Азіатські економіки: особливості та розвиток	9 тиждень	2		1			3
		10 тиждень	2		1			3
	Тема 5. Країни Африки: розвиток та перспективи	11 тиждень	2		1			3
	Тема 6. Розвиток країн Північної та Південної Америки	12 тиждень	2		1		7	10
		13 тиждень	2		1			3
		14 тиждень	2		1			3
		15 тиждень	2		1	20		23
	Тема 7. Розвиток країн Австралії та Океанії	16 тиждень	2	20	1			23
		17 тиждень	2		1			3
	Усього			32	20	15	20	13

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Країнознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Авт. кол.: Головченко В.І., Дорошко М.С., Ігнат'єв П.М., Кравчук О.А., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф.; за заг. ред. Крижанівського В.П., Головченка В.І. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. - 658 с.
2. Мальська М. П., Країнознавство: теорія та практика. Підручник. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
3. Мальська М. П. Теоретичні основи країнознавства: підручник / М.П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. - К.: Знання. 2011.-326 с.
4. Масляк П.О. Країнознавство: підручник. - 2-ге вид., випр. / П. О. Масляк - К.: Знання, 2008. - 292 с.
5. Ровенчак І. І., Мамчур О. І. Географічне країнознавство : навчально-методичний посібник. / І І. Ровенчак, О. І.Мамчур - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. - 106 с.

Додаткова

6. Афанасьєв О.Є. Політико-географічний простір сучасного світу: Довідник. - К.: Шкільний світ, 2010. - 128 с.
7. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. / В.В. Безуглий. - К.: Академія, 2007. - 704 с.
8. Будз М.Д. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії). 2-е вид / М.Д. Будз, В. О. Мартинюк, Р. М. Постолюк, С. С. Троян. - К.: ПП Самборський, 2002. -255 с.
9. Європейський Союз: економіка, політика, право енциклопедичний словник / редкол. :В.В. Копійка, О.І.Шнирков, В.І.Муравйов та ін. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. - 368 с.

10. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту./ П.М. Ігнат'єв. - Чернівці: Книги - XXI, 2011. - 340 с.
11. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посібн.- К.: Знання, 2013.- 677 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Веб-портал Українського національного інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://svit.ukrinform.ua/>
13. Інформаційно-пошукова система, пристосована для пошуку інформації про країни світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geonames.de/cous.html>.
14. Інформаційно–пошукова система законодавчих і нормативних документів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
15. Матеріали ЄС і Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.isi.gov.uk
16. Офіційний сайт Європейського Союзу (ЄС) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.europa.eu.com
17. Офіційний сайт Міжнародної групи аналізу конфліктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.intl-crisis-group.org
18. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua>
19. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org
20. Офіційний сайт Світового Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org
21. Офіційний сайт Центру аналізу подій в Центральній Азії та Закавказзі Університету імені Джона Хопкінса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cacianalyst.org
22. Офіційний сайт Центру політичних та соціальних студій Центральної Азії та Закавказзя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. ca-c.org](http://www.ca-c.org)
23. Офіційний сайт Центру Україно-Африканських досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cuar.in.ua/cuar/main>.
24. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unesco.org